

Publikacje i materiały promocyjne

2022-12-05

Materiały edukacyjne i publikacje dotyczące Europejskiej Konwencji Krajobrazowej

- [Ekspertryza w zakresie konsekwencji prawnych sporządzenia audytu krajobrazowego](#)
- [Ocena oddziaływania farm fotowoltaicznych na krajobraz – zalecenia metodyczne](#)
- [Mój krajobraz współtworzę i chronię lokalnie - Poradnik dla gmin w zakresie ochrony i kształtowania krajobrazu](#)

W ramach wdrażania Europejskiej Konwencji Krajobrazowej sporządzonej we Florencji dnia 20 października 2000 r. (Dz.U. z 29 stycznia 2006 r.), Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska zleciła opracowanie poradnika: *Mój krajobraz współtworzę i chronię lokalnie - Poradnik dla gmin w zakresie ochrony i kształtowania krajobrazu*.

Opracowanie zostało przygotowane w celu dostarczenia samorządom gmin kompleksowego podręcznika w zakresie ochrony i kształtowania krajobrazu na ich obszarach, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów prawnej ochrony przyrody i krajobrazu tj. parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu. Podręcznik ma za zadanie wspomagać procesy decyzyjne w zakresie ochrony i kształtowania krajobrazu, w tym w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym gminy.

- [Plakat do pobrania w związku z konkursem na Polską Nagrodę Krajobrazową](#)
- [Zalecenia w zakresie przeprowadzenia badania społeczeństwa w ramach sporządzania audytu krajobrazowego](#)

Na zlecenie tut. Urzędu zostało przygotowane opracowanie pt. "Zalecenia w zakresie przeprowadzenia badania społeczeństwa w ramach sporządzania audytu krajobrazowego". Należy zaznaczyć, iż nie są to oficjalne wytyczne i informacje zawarte w publikacji nie mają charakteru wiążącego dla sporządzania audytu krajobrazowego. Jednakże wskazania zawarte w Opracowaniu mogą zostać wykorzystane przy prowadzeniu badań społeczeństwa dla zidentyfikowania wybranych cech syntetycznych krajobrazów.

- [Rekomendacje w zakresie prowadzenia analiz krajobrazowych na potrzeby wyznaczania stref ochrony krajobrazu](#)

Opracowanie zawiera jednolite zalecenia w zakresie wyznaczania stref ochrony krajobrazu, o których mowa w art. 20 ust. 4 pkt. 7 oraz 23a ust. 1 pkt. 1 ustawy o ochronie przyrody. Wytyczne kierowane są do urzędów marszałkowskich odpowiedzialnych za ww. zadania.

- [Zalecenia w zakresie uwzględnienia wpływu farm wiatrowych na krajobraz w procedurach oddziaływania na środowisko](#)
- [Analiza stosowanych w innych państwach rozwiązań w zakresie oceny wpływu farm wiatrowych: Czechy Hiszpania, Niemcy, Wielka Brytania, USA](#)

Zbiór zaleceń metodycznych oceny wpływu przedsięwzięć energetyki wiatrowej na krajobraz. Opracowanie to stanowi wsparcie dla organów zajmujących się planowaniem przestrzennym oraz wydających decyzje lokalizacyjne dla elektrowni wiatrowych. Opracowania zostały sfinansowane ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

- [Film "Krajobraz mojego miasta"](#)

Zachęcamy do obejrzenia filmu "Krajobraz mojego miasta", który ma zwracać uwagę na chaos reklamowy szpecący krajobraz polskich miast oraz na znaczenie małej architektury czy zieleni miejskiej. Obraz został przygotowany przez Narodowy Instytut Dziedzictwa, a inicjatorką jego powstania jest prof. Magdalena Gawin, Generalna Konserwator Zabytków i Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

- [Czerwona Księga Krajobrazów Polski](#)

W 2004 r. na zlecenie Ministerstwa Środowiska została opracowana Czerwona Księga Krajobrazów Polski, która zawiera zestaw najcenniejszych w skali Polski krajobrazów, zarówno przyrodniczych jak i kulturowych. Opracowanie dostępne jest na [stronie internetowej Ministerstwa Środowiska](#).

- [Materiały edukacyjne](#)

W celu udostępnienia nauczycielom narzędzi wspomagających nauczanie w zakresie ochrony i kształtowania krajobrazu, Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska wydała materiały dydaktyczne dla uczniów klas 4-6 szkół podstawowych w tym zakresie. Materiały te składają się na dwa scenariusze lekcji oraz jedną prezentację multimedialną o charakterze edukacyjnym.

Materiały edukacyjne są elementem wdrażania Europejskiej Konwencji Krajobrazowej w obszarze podnoszenia świadomości społeczeństwa w zakresie wartości krajobrazów, ich roli i wprowadzanych w nich zmian.

[Materiały edukacyjne](#) - ZIP

Materiały edukacyjne zostały sfinansowane ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

- [Udział społeczeństwa w ochronie, zarządzaniu i planowaniu krajobrazu - podręcznik dobrych praktyk](#)

Mając na uwadze, że w obecnym stanie prawnym udział społeczeństwa w ochronie i kształtowaniu krajobrazu realizowany jest w zakresie różnych procedur określonych w kilku ustawach, chcielibyśmy Państwa zaprosić do zapoznania się z opracowaniem: [Udział społeczeństwa w ochronie, zarządzaniu i planowaniu krajobrazu - podręcznik dobrych praktyk](#).

Podręcznik ten zawiera kompleksowe informacje na temat partycypacji społecznej w procesach organizowania przestrzeni, a tym samym zarządzania krajobrazem i skierowany jest zarówno do przedstawicieli samorządów, jak i społeczności lokalnych. Znajdziemy w nim m.in. informacje na temat:

- korzyści jakie przynosi dobrze przeprowadzony proces konsultacji społecznych,
- metod i narzędzi konsultacji społecznych,
- możliwości udziału obywateli oraz organizacji pozarządowych w planowaniu i podejmowaniu decyzji w zakresie ochrony i kształtowania krajobrazu,
- praktycznych metod udziału społecznego w planowaniu i zarządzaniu krajobrazem.

Opracowanie to jest elementem wdrażania zapisów Europejskiej Konwencji Krajobrazowej, a w szczególności art. 6 punkt A, dotyczącego podnoszeniu świadomości społeczeństwa obywatelskiego w zakresie wartości krajobrazów, ich roli i wprowadzanych w nich zmian.

Opracowanie zostało sfinansowane ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

- [Identyfikacja i ocena krajobrazów - metodyka oraz główne założenia](#)

W ramach wdrażania Europejskiej Konwencji Krajobrazowej sporządzonej we Florencji dnia 20 października 2000 r. (Dz.U. z 29 stycznia 2006 r.), zgodnie z postanowieniami art. 6C Konwencji, Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska zleciła opracowanie: *Identyfikacja i ocena krajobrazów - metodyka oraz główne założenia*.

Opracowanie zawiera szczegółową metodykę wyróżniania krajobrazów na poziomie województwa zgodnie z założeniami projektu ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu, jak również metodykę charakteryzowania krajobrazów, ich oceny oraz identyfikowania ich zagrożeń i presji. Opracowanie omawia również, jak na podstawie zebranych danych i informacji wskazać najbardziej wartościowe krajobrazy (krajobrazy priorytetowe) oraz jak należy określać działania ochronne.

Ponadto w ramach przedmiotowego opracowania przeprowadzono digitalizację oraz weryfikację i modyfikację granic mezoregionów wyznaczonych w ramach regionalizacji fizycznogeograficznej Jerzego Kondrackiego, które będą stanowić podstawę klasyfikacji krajobrazów.

Ponadto z uwagi na fakt, iż identyfikacja, charakterystyka i ocena krajobrazów jest zagadnieniem bardzo złożonym, a także w naszym kraju nowym, zaproponowana metodyka, przed jej zastosowaniem, wymaga przetestowania, wraz z jej ewentualną modyfikacją w oparciu o wyniki testów. Działania w przedmiotowym zakresie są planowane przez Generalną Dyrekcję Ochrony Środowiska.

[Opracowanie Identyfikacja i ocena krajobrazów - metodyka oraz główne założenia](#) - ZIP

- [Folder Informacyjny - Europejska Konwencja Krajobrazowa](#) - PDF
- [Identyfikacja i waloryzacja krajobrazów - referaty konferencyjne](#) - PDF

Monografia poświęcona regionalnej geografii fizycznej Polski:

- [„Regionalna geografia fizyczna Polski”](#),
- [RGFP karty informacyjne mezoregionów](#).

[Szczegółowe informacje na temat publikacji](#).

- **Zalecenia w zakresie kwalifikacji prac ziemnych pod kątem zakazu wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu - PDF**

Ustawa o ochronie przyrody przewiduje możliwość wprowadzenia zakazu wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub przeciwosuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych. Zakaz ten obowiązuje wprost w parkach narodowych i rezerwach. Może być też wprowadzony na terenie parku krajobrazowego, obszaru chronionego krajobrazu i gminnych form ochrony przyrody wraz z aktem powołującym te formy ochrony (w większości przypadków organy tworzące te formy ochrony przyrody wprowadziły taki zakaz).

Egzekwowanie zakazu wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu powinno być prowadzone przy każdej działalności zmieniającej zagospodarowanie terenu i na każdym z etapów przygotowania i realizacji tych zmian. Najlepiej jest jednak identyfikować takie zagrożenie jeszcze przed wystąpieniem niekorzystnych zmian, czyli w procedurach: ocen oddziaływania na środowisko przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, - przygotowywania, opiniowania i uzgadniania planów, programów, polityk, strategii i innych dokumentów, w tym z wykorzystaniem procedur strategicznych ocen oddziaływania na środowisko (SOOS), - wydawania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.

Z doświadczeń organów rozpatrujących złamanie zakazu wynika, że kluczowym problemem przy jego egzekwowaniu jest klasyfikacja prac ziemnych mogących prowadzić do złamania zakazu, a także brak ujednoczonych wskazówek, w jaki sposób identyfikować złamanie zakazu, jaki jest niezbędny zakres materiałów dowodowych w postępowaniach umożliwiających stwierdzenia złamania zakazu i w zakresie jakich zapisów uzgadniać decyzje oraz dokumenty planistyczne, by unikać jego złamania

Niniejsze wytyczne zostały wykonane na zlecenie GDOŚ ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w ramach działalności Krajowego Sekretariatu Konwencji Krajobrazowej. Wytyczne zostały opracowane przez zespół pod kierunkiem dr Krzysztofa Badory i mają za zadanie pomóc w rozwiązaniu tych problemów. Wytyczne dedykowane są wszystkim organom prowadzącym lub biorącym udział w procedurach przygotowujących do zmian w zagospodarowaniu i środowisku. W szczególności dotyczy to Regionalnych Dyrektorów Ochrony Środowiska, którzy w granicach parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu działają jako organ uzgadniający warunki środowiskowe i warunki zabudowy, a także uzgadniający dokumenty planistyczne.